

1988 m²-nyi területén összesen 191 objektum került elő, amelyből 166 az urnamezős kultúrához sorolható (ebből 22 sír), valamint 25 ismeretlen korú objektum. Az urnamezős temető a lelőhely K-i felében, egy kisebb kiemelkedésen, egy zárt területen, mintegy 10 m-en belül helyezkedett el, ezen belül kisebb csoportokra különült el. Kelet felől feltehetően árok határolta. A sírokban többnyire nagyobb méretű urnát dokumentáltunk, néhány esetben több kisebb edényt és fedőtálat is megfigyeltünk. A temetőtől mintegy 50–75 m-re, a szelvény Ny-i felében négy, egymástól jól elkülöníthető, DK-ÉNy hossz tengelyű, 3-4 soros, cölöpszerkezetes ház maradványait figyeltük meg. A házak területéről mindössze néhány darab jellegtelen, késő bronzkori kerámia töredéke került elő. A telep feltehetően az itt feltárt urnatemetőhöz tartozhatott. A temetőtől K-re és az urnamezős hosszúházaktól Ny-ra néhány kisebb gödör és cölöplyuk rendszertelenül helyezkedett el. Leletanyagot nem tartalmaztak, de feltehetően őskori eredetűek.

Munkatársak: Hornok Péter, Varga Sándor régészek, Gyergyádes Tibor, Barta Gábor technikusok.

GALLINA ZSOLT

354. Szigetvár, vár

(Baranya megye) Tő

2006. április 3. és május 29. között hitelesítő ásatást végeztem a vár területén. A 2004-ben a 20–21. sz. kazamatában feltárt téglatorony kapcsán felvetődött a kérdés, mi volt a kapcsolata ennek a toronynak a vár többi részével. A másik kérdés az volt, hogyan mutassuk be a feltárt tornyot, és milyen legyen annak a kapcsolata a kazamata előtti területtel, illetve romokkal. Az 1960–1964. évi felmérési rajzok dokumentációi és az ásatásról megjelent publikációk közötti ellentmondás miatt szükségessé vált az érintett terület feltárása.

A 4–7., 15. sz. szelvényekben végzett munka egyértelműen hitelesítő ásatásnak minősült. Az itt tett megfigyelések megerősítették az 1960–1964. évi felmérési rajzok pontosságát. Ugyanakkor az is teljesen egyértelművé vált, hogy a mai felszíntől mélyebben akkor nem ástak sehhol sem. Így kerülhetett elő a 7. sz. szelvényben feltáratlan török kori gödör, kései talpastállal a betöltésben. A 15. sz. szelvény egyértelműen bizonyította, hogy a vár K-i felében egy nagyobb alapincézett épület állt egykor. Ugyanakkor az is kiderült, hogy az ostrom után a törökök az elegyengetett törmelékre sárga, korábban bolygatatlan löszet hordtak; vagyis a sárga löszös agyag előkerülése nem biztos, hogy minden esetben altalajt is jelöl.

Az 5. és 8. sz. szelvényekben arra szerettem volna választ kapni, hogy a korábban ott lévő fürdőmedence alatt maradtak-e fenn falak alapozásai vagy alapozási árkai. A kérdésre sajnos nem lehet válaszolni, mert a medence alja mind a mai napig eredeti helyén van. Az 1–3. sz. szelvények területét eredetileg szintén feltártnak kellett volna tekinteni, azonban az előkerült ágyúgolyók,

csákány itt is azt bizonyították, erre a mélységre nem terjedt ki a régi ásatás. Az 1–2. sz. szelvényben feltárt várárok már nem számított meglepetésnek, hiszen a kazamatákba eső szakaszát már 2004-ben feltártam. Ez a korai árok az ostrom idején még használatban volt. Az is nyilvánvaló volt, hogy az árkon egykoron híd ívelt át. A két nagyméretű, különálló téglatoronyról (az egyik torony a 18. sz. kazamata előtt, a másik a már említett 20–21. sz. kazamatában) feltételezhető volt, hogy azoknak valamilyen köze volt a vár bejáratához. A 18. sz. kazamata előtti tornyot, már elhelyezése miatt is kaputoronynak, vagy kapuvédeműnek lehetett tartani. Az ásatás során ez a feltevés bizonyossággá vált. A külső torony mögött, az 1–2. sz. szelvényben feltártuk a vár korai vizesárkán átvezető híd téglapillérét, illetve faszerkezetének maradványait. A korai híd elemeinek előkerülése után, a külső torony K-i felén is további szelvényeket nyitottam. Feltételeztem, hogy a toronyból egyenes út – híd – vezetett át a másik, a külső vizesárkon is. A 9., 12–14. sz. szelvényekben azonban csak egy korai palánk gerendalyukait sikerült feltárni, egyértelműen hídnak meghatározható nyomok nem kerültek elő. Bár a megemelkedett talajvíz miatt teljes feltárása nem volt szükséges, ennek ellenére azt kell mondani, hogy a toronyból nem vezetett közvetlen kijárat a külső árok túloldalára. A tornyot azonban egy külső palánk védte, ezt talán még Zrínyi készítette az ostromra készülve, majd később a török kijavította. Pillanatnyilag az látszik valószínűnek, hogy a külső toronyból a két árok és a palánk által közrefogott keskeny szorosba lehetett kijutni, s csak a kissé délebbre lévő – az 1960–1964-ben feltárt – hídon át lehetett a középső várba jutni. A korai árokhoz tartozó hídon át lehetett csak a belső várba jutni. Ezt a hidat biztosította a 2004-ben feltárt torony. Ez a belső torony, mint tudjuk, részben a korai árokban épült fel, amit kissé ugyan beszűkített, de így ellenőrzése alatt tartotta a belső hidat. A kazamatasor előtt, annak K-i vége közelében 3 kisebb szelvényt nyitottunk. Ezen a területen korábban nem volt feltárás. Igen vastag, 150–200 cm 18–19. századi feltöltés átvágása után értük el csak a kései hódoltság kori szintet. A 10–11. sz. szelvényben egy hódoltság kori boronavázás ház téglapadlója és kemencéjének részlete került elő. A 16. sz. szelvényben 2 m mélyen előkerült meszesgödör a kazamata építéséhez köthető.

GERE LÁSZLÓ

355. Szil határa

(Győr-Moson-Sopron megye) LT, Ró, N

2006. március 23-án helyszíni szemlét tartottunk a település több pontján.

Ásvány-dűlő: Megállapítottuk, hogy az eddig KÖH 3. és 4. lelőhely valójában egy lelőhely, amely egy kisebb kiemelkedésen nyúlik végig, a rajta átfutó dűlőút mindkét oldalán. A dűlőúttól D-re eső fákkal körülvett kisebb kiemelkedésen nagy mennyiségű római cserepet